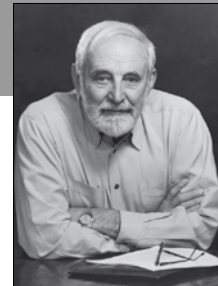


Raoul Bott

* 1923. szeptember 24., Budapest, † 2005. december 20., USA



Raoul Bott Budapesten született 1923-ban, és életsorsa az akkori geopolitikai helyzet bonyolultságát tükrözi. Édesanyja, Kovács Margit családja magyar és zsidó volt, míg édesapja osztrák és katolikus. 1923-tól 1932-ig Diószegen élt, és emlékirataiban visszaemlékezik az itt eltöltött időre, a cukorgyárra, és a Kuffner családra. Szülei röviddel születése után elváltak, és Raoul édesanyjával és mostohaapjával nőtt föl. Az elemi iskolát Diószegen végezte, később Pozsonyban élt, ahol a középiskolai tanulmányait folytatta. Nem volt éppen mintatanuló, ennek ellenére kitűnt szellemes technikai tudásával és készségeivel. Olyan pénztárgépet szerkesztett, melyen az érme bedobása után megjelent a „Köszönjük” felirat. A megszerzett pénzből aztán a további találmányait finanszírozta.

Édesanyja 1934-ben meghalt, és Raoul mostohaapjával a fasizmus elől 1938-ban Angliába, majd Kanadába menekült. Ott 1941-től elektromérnöknek tanult a montreali McGill University egyetemen. Legkedvesebb tantárgya azonban a matematika volt, amelynek aztán az egész életét szentelte.

A magas európai valahogy mindig „kilógott” a tömegből, és mikor azt kérdezték tőle,

honnan származik, azt mondta Diószegről, Csehszlovákiából, ahol „báró” volt, mivel nevét a fiatal Kuffner Raoul báróról kapta, a „báró” becenév ezután is megmaradt. Nagyon szellemes és találemény szegény diák volt, és különböző cseleket talált ki – a híres tenorista unokaöccsének adta ki magát, csakhogy bejusson ingyen az operába, vagy cselrel keveredett a luxus sikközpontban szó-rakozó elit társaság tagjai közé.

Tanulmányai befejezése után egy rövid ideig a hadseregben szolgált, de a II. világháború után tovább folytatta matematikai tanulmányait. 1947-ben feleségül vette Phyllist, aki angoltanárno volt. Négy gyermekük született, később nyolc unokájuk.

Életének nagy részét az USA-ban élte le, ahol tanult, majd Ann Arborban a Michigeni egyetemen, és a Harvardon adott elő. Elsősorban a geometria különböző területein ért eredményeinek köszönhetően vált ismertté, több matematikai elv viseli nevét. Számos tekintélyes elismerést szerzett – Oswald Veblen-díj, amelyet olyan matematikusnak ítélnek oda, aki jelentőset alkotott a geometria terén (1964), az Amerikai Matematikai Társaság díja (1983), a Kanadai Matematikai Társaság

által adományozott Jeffery-Williams díj (1987). 2000-ben a matematikai Nobel-díjnak tekintett Wolf-díjjal jutalmazták, majd 2005-ben a Royal Society of London tagjává vált.

Forrás:

<http://www.ams.org/publications/journals/all/fea-bott.pdf>

<http://www-history.mcs.st-andrews.ac.uk/Biographies/Bott.html>

<http://www.math.harvard.edu/history/bott/bottbio/index.html>

http://www.nytimes.com/2006/01/08/national/08bott.html?_r=0

Raoul Bott személyéhez majd a jövőben még visszatérünk, mivel a Cambridge-i könyvtárral való kapcsolatnak köszönhetően sikerült egy könyvet megszerezniünk, mely életrajzát tartalmazza, és melyben nagyon érdekes és meglepő információkhoz jutottunk.

Talamon Lóránt